

6.5.2026

Saaja: Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta

Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027-2030

Business Finland kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030. Business Finland tarkastelee lausunnossaan selontekoa erityisesti innovaatiotoiminnan, yritysvetoisen kasvun ja toimintaympäristön kehittämisen näkökulmasta.

Business Finland tunnistaa julkisen talouden suunnitelman lähtökohdaksi asetetun tavoitteen julkisen velan BKT-suhteen vakauttamisesta vuoteen 2027 mennessä sekä tarpeen vahvistaa julkisen talouden kestävyyttä. Tämä korostaa tarvetta lisätä pitkäjänteisesti talouden tuottavuutta ja kasvupotentiaalia, jota kautta myös elinkeinoelämämme kansainvälinen kilpailukyky paranee ja Suomen verokertymä kasvaa ja laajenee.

1. YLEISET HUOMIOT

Business Finland yhtyy selonteon linjauksiin tutkimus- ja kehitystoiminnan ja osaamisen merkityksestä talouskasvun edistämisessä. TKI-investoinnit ovat tutkitusti kestävä talouskasvun keskeisin lähde (mm. Romer 1990, Acemoglu et al. 2018, Aghion & Howit 2021). Pitkän aikavälin talouskasvu on ennen kaikkea tuottavuuden kasvua ja tuottavuuskasvun ydin on TKI-toiminta.

Keskeistä on kohdentaa valtion T&K-rahoitus niin, että se oikeasti vivuttaa yksityisten T&K-investointien määrää ja kaupallista kunnianhimoa. Suomalaiset yritykset joutuvat globaaliin innovaatiokilpailuun T&K-kannusteiden näkökulmasta pahasti takamatkalta. Vuonna 2024 Suomen valtion T&K-menoista 86 % kohdistui julkisen ja voittoa tavoittelemattoman sektorin toimintaan. Yritysten suorat rahoituskannusteet olivat vain 14 % yritysten panostusten kokonaismäärästä. Kansainvälisessä vertailussa yritystemme T&K-kannusteet ovat huomattavan vähäiset (OECD MSTI tietokanta).

Business Finland pitää myönteisenä, että julkisen talouden suunnitelma ylläpitää T&K-rahoituslain mukaisen tason ja vahvistaa lainsäädännöllisen kehyksen yksityisten T&K-investointien houkuttelemiseksi. Business Finland pitää erityisen tärkeänä, että sopeutustoimien rinnalla varmistetaan T&K-lähtöistä talouskasvua tavoittelevien kasvutoimien pitkäjänteisyyttä, sekä niitä toimia, jotka vahvistavat ja lisäävät Suomen toimintaympäristön houkuttelevuutta myös kansainvälisille investoinneille. Tulee välttää sitä, että rahoituslain päivitys heikentäisi ennakoitavuutta ja lisäisi epävarmuutta.

Selonteossa todetaan, että korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Korkeakoulujen lisäaloituspaikat kohdennetaan talouskasvua tukeviin tutkintoihin. Business Finland pitää tärkeänä, että Suomen talouskasvu rakentuu vahvalle osaamis pohjalle, mikä tukee yritysten uudistumista ja kilpailukykyä.

6.5.2026

30105885

T&K-panostusten vaikuttavuuden lisäämiseksi olisi perusteltua kasvattaa myös sellaista innovaatorahoitusta, joka ei tilastoidu T&K-toiminnaksi. BF tekee rohkeaa ja osaavaa säädösten tulkintaa, mutta budjettiriihessä olisi hyvä tarkastella, voitaisiinko pieni osa T&K-menoista sittenkin kohdentaa innovaatorahoitukseen, mikä vauhdittaa tutkimustulosten viemistä käytäntöön ja tukee kaupallistumisvaihetta.

2. KANSAINVÄLISYYTEEN JA VIENTIIN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

Business Finland pitää tärkeänä, että selonteko tunnistaa kansainvälisen T&K-yhteistyön kasvavan merkityksen. Erityisesti EU:n T&K-hankerahoituksen 20 miljoonan euron huomioiminen osaksi valtion T&K-panostuksia on periaatteessa oikeansuuntainen kannustava kirjaus siltä osin, kun se ohjaa suomalaiset toimijat aktiivisemmin eurooppalaisen rahoituksen piiriin.

Osana kevään 2026 lisäsäästöjä EU T&K-hankkeisiin kohdennettavaa kansallista vastinrahoitusta kuitenkin vähennetään 10 milj. eurolla vuosittain. Kansallinen vastinrahoitus on ehto EU-rahoituksen saamiselle, ja leikkauksella voidaan näin menettää moninkertainen summa eurooppalaisesta T&K-rahoituksesta. Yhteisrahoitteiset instrumentit yleistyvät kovaa vauhtia ja kansallista vastinrahoitusta tarvitaan yhä useammin, joten vastinrahoituksen vähentäminen johtaa suoran EU-rahoituksen vähenemiseen jollain aikavälillä. Tämä heikentää suoraan EU-rahoituksen saantitavoitteiden saavuttamista juuri nyt kriittisellä hetkellä, kun EU:n seuraava ohjelmakausi, ja yrityksiä vielä suuremmin palvelevia instrumentteja, lanseerataan kasvavalla budjetilla.

TKI-toiminta luo, myös tutkitusti, suoraan edellytyksiä vientitoiminnalle, kansainväliset asiakkaat ja markkinat synnyttävät innovoinnille tarpeita ja TKI-toiminta vahvistaa yritysten kykyä tarttua markkinatarpeisiin ja kansainvälistyä.

Team Finland-uudistuksen myötä suorat vienninedistämispalvelut ovat siirtyneet Business Finlandista ulkoministeriöön. Yhteistoiminta Business Finlandin ja edustustojen välillä on jatkunut hyvällä mallilla perustuen henkilöiden välisiin suhteisiin, kun henkilöstön siirryttyä ulkoministeriöön kahdenkeskiset kommunikointikanavat ovat säilyneet.

Business Finland suhtautuu ymmärtäväisesti tarpeeseen sopeuttaa valtiorahallinnon toimintamenoja osana julkisen talouden tasapainottamista. Haastetta Suomen Team Finland -palvelupolun sujuvuuden jatkumisessa aiheuttaa samanaikaiset uudistukset niin elinvoimakeskuksissa kuin ulkoministeriössä ja Business Finlandissa. Nyt tiukkenevat toimintamenokehykset kaikissa kolmessa organisaatiossa tulevat heikentämään yritysten rahoitus- ja kasvupalveluita.

Business Finland näkee hyvänä, että Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuosille 2028 ja 2029 osoitetaan yhteensä 20 milj. euron määräraha vientitakuiden luottotappiokorvauksia varten.

6.5.2026

30105885

3. BUSINESS FINLANDIN UUDEN STRATEGIAN TAVOITTEENA ON YKSITYISTEN INNOVAATIO- JA KASVUINVESTOINTIEN VIVUTTAMINEN SEKÄ KUNNIAHIMON JA YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN INNOVAATIOTOIMINNASSA

Business Finlandin uusi strategia tavoittelee niin ikään Suomen talouden tuottavuuden ja kasvun vahvistamista korostamalla tutkimus- kehitys-, innovaatio- (TKI) ja muiden kasvuinvestointien tärkeyttä, innovaatiotoiminnan ja -yhteistyön kunniahimon nostoa, sekä edellytysten vahvistamista kansallisten vahvuusalojen uudistamiselle ja uusien kasvualojen synnyttämiselle.

Business Finlandin sisällölliset teemavalinnat kohdentuvat suomalaisten yritysten ja osaamispohjan lähtökohdista kaikista potentiaalisimmille kasvualueille. Näihin kuuluvat myös selonteossa mainitut alueet: puolustus- ja kaksikäyttöratkaisut, kriittiset materiaalit ja mineraalit sekä energiajärjestelmät.

Strategiamme pohjalta tavoittelemme tason nostoa kansallisessa ja kansainvälisessä innovaatioyhteistyössä. Kytämme kansainvälisten osaajien ja investointien houkuttelun osaksi ohjelmatoimintaamme. Lisäämme panostuksia loppuasiakkaiden tarpeiden ymmärtämiseen sekä kansainvälistymisen ja kaupallistamisen valmisteluun.

Priorisoimme kansainvälisessä yhteistyössä samanmielisiä maita, kasvumarkkinoita ja innovatiivisia edelläkävijämarkkinoita. Vahvistamme EU-vaikuttamista yhdessä sidosryhmiemme kanssa.

Viitteet:

Acemoglu, D et. al. 2018. Innovation, Reallocation, and Growth. American Economic Review, vol. 108, no.11.

Aghion, P & Howitt, P. 2021. A growth model with creative destruction. Econometrica 60.

Hyytinen & Toivanen. 2005. Do Financial Constraints Hold Back Innovation and Growth? Evidence on the Role of Public 34(9).

Kässi et al. 2025. The Impact of Economic Crises on Intangible Investments: Why Did Intangible Investment Decline in Finland?

OECD. 2000, 2004. Economic Surveys: Finland.

OECD. 2017. Reviews of Innovation Policy: Finland.